

בולי „100 שנה מקוה ישראל”
Miqwe Yisrael Centenary Stamps

115/116

6.5.70

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י
 ירושלים • תל אביב • יפו • חיפה • טבריה • נתניה • באר שבע • נ.ת. לוד
PHILATELIC SERVICES
JERUSALEM • ISRAEL

בית הספר מקוה-ישראל נוסד ב-1870, כמוסד חינוכי של חברת "כל ישראל חברים" שמקום מושבה בפאריז. מייסדו היה יעקב (שרל) נטר שסייר בארץ ישראל, נפגש עם היהודים שהיו מרוכזים בירושלים, צפת, טבריה, ראה את עוניים ושמע מפייהם את הכמיהה לשנוי דרכי חייהם. מסירתו כתב דין וחשבון לפאריז, בו העלה את הרעיון של יסוד בית ספר חקלאי ליהודים בו ילמדו דרכי חיים חד-שות ולאחר גמר לימודיהם יתישבו על אדמה הנרכשת עבורם וכך יקימו כפרים עבריים. לאחר שהצעתו אושרה, פנה אל השולטן התורכי וקבל מידיו פורמאן, שלפיו הועמדו לרשותו 2400 דונם אדמה להקמת בית ספר חקלאי.

נטר ניגש לעבודה וריכוז סביבו חבר אנשים, שבעזרתם בנה את הבנינים הראשונים, נטע כרמים ועבד את השדות. אחד האנשים

האלה הציע לו גם את השם מקוה-ישראל, שמשמעותו היא קבוץ יהודי והיטהרות לחיים חדשים.

עשרה תלמידים, רובם יתומים, היוו את ראשית בית הספר ולפי התכניות היה מיועד ל-40-30 תלמידים שלמדו חקלאות ומלאכות. לאחר ההתלבטויות הראשונות הצליח נטר לרכוש מספר יותר גדול של תלמידים והמוסד התפתח בעזרת "כל ישראל חברים" ויהודים נדיבים בעיקר מצרפת (רוטשילד, גולדשמידט) ומאנגליה.

מקוה-ישראל היה הישוב העברי הראשון בארץ ישראל המתחדשת ובעקבותיו נוסדו ישובים נוספים עם איכרים יהודיים. אלה שלחו את בניהם ללמוד חקלאות ולגדל פירות לייצוא, לפי רעיונותיו של נטר.

מקוה-ישראל מילא את תפקידו ושמו יצא לתהילה. יהודים מארצות

שוונת שלחו בניהם ללמוד במוסד שבו היה מקום גם לקליטתם וגם להכשרתם. המנהלים שבאו אחרי נטר היו בחלקם ממשיכי תורתו והשקפותיו, אחרים הטביעו את חותמם האישי וקבעו גם שיטות חדשות בפעולות המוסד. אליהו קראוזה, שהיה מבין בוגרי מקוה-ישראל, קיבל לידי את הניהול בשנת 1912 ועמד בראשו במשך 42 שנה. בתקופה זאת פרצה מלחמת העולם הראשונה ונותקו כל הקשרים עם חברית "כל ישראל חברים" ומצבו של המוסד היה בכי רע. גם הישוב לא יכול לבוא לעזרתו, כי רעב שרר בארץ ורבים גורשו ע"י השלטונות התורכיים. במאמצים על אנושיים ובפקחות וזריזות עלה בידי קראוזה לקיים את מקוה-ישראל. — כאשר השלטון התורכי התחלף בשלטון המנדטורי באה תקופה חדשה למקוה-ישראל. העליה השלישית נתנה אותותיה: נתקבצו פועלים יהודים במקוה (שרבים מהן נהיו, בתקופה מאוחרת יותר, למנהיגי הישוב העברי ושל מדינת ישראל) והוא היה גם למרכז הגנה נגד פורעים ערביים. — השפה העברית החליפה את השפה הצרפתית כלשון הוראה. נתקבלו בנות לבית הספר והתארגנו בתוכו גרעינים להתישבות עצמית ולהשלמת ישובים כפריים על כל סוגיהם (קבוצים, מושבים וכפרים).

אחרי יסוד המדינה נוסדה שותפות בין ממשלת ישראל ו"כל ישראל חברים" כדי להחזיק ולפתח את מקוה-ישראל. מספר התלמידים גדל ל-800 וביחד עם המורים, המחנכים ועובדי המוסד, — מהווים כפר של למעלה מ-1000 תושבים. — התלמידים לומדים בחלקם במדור הכללי ובחלקם במדור הדתי, מקיימים משק חקלאי מסועף המשתרע כעת על 3400 דונם, הכולל פרדסים, מטעים סובטרופיים ונשירים, כרם, גידולי שדה, רפת, צאן, לול, כוורת, גידול פרחים ומשתלה, — כולו מנוהל ומוחזק ע"י המדריכים והתלמידים עצמם, ובו לומדים את המדע החקלאי העשיר ביחד עם תכנית הלימודים בבחינות בגרות וגמר. — רבים מבין תלמידי המוסד מתארגנים כגרעיני נח"ל, שהם שהופכים אחר כך לנקודות התישבות ואילו אחרים שבים לביתם הכפרי ומביאים לתוכו את המידע של החק-לאות המודרנית שקבלו במקוה-ישראל.

מלבד הלימודים והעבודה במשק, נהנים התלמידים מחיי חברה ותרבות עשירים המקנים לנערים ערכים אנושיים ולאומיים. בנייני המגורים, בית התרבות, אולם ומגרשי הספורט, הגינות, השבילים והחורשות, — הנם כבית נעים לכל החיים בהם.

ד. ז.

thanks to the generosity of the Alliance Israelite Universelle and a number of private individuals, mainly from France (e.g. Rothschild and Goldschmidt) and England.

Miqwe Yisrael was the first Hebrew settlement in the re nascent land of Israel; it was soon followed by other villages settled by Jewish farmers who sent their sons to agricultural school. There, in accordance with Netter's vision, they learned to raise fruit that would be suitable for export.

Miqwe Yisrael fulfilled its function and grew famous. Jews from many countries sent their children there to study, and it absorbed and trained many who came with the intention of settling. Some of the principals who came after Netter followed in his footsteps; others made more original contributions, introducing new methods and activities into the institution. In 1912, alumnus Eliahu Krause became the head, a post he was to hold for 42 years. During his tenure, the First World War broke out, making contact with France and the "Alliance" impossible. The school then found itself in straitened circumstances, and could obtain no help from the local population: There was famine in the land, and many people were deported by the Turkish authorities.

The replacement of Turkish rule by the British Mandatory Government heralded a new era for Miqwe Yisrael. The Third Aliya also left its mark: Miqwe Yisrael grew to be a center for Jewish workers (many of whom became leaders of the community and later of the State of Israel), and it also served as a stronghold of self-defense against Arab marauders. Hebrew replaced French as the language of instruction, and girls were permitted to enroll. Miqwe Yisrael graduates began to form settlement groups and set up rural communities of all kinds — kibbutzim, moshavim, and villages.

After the establishment of Israel, the Government undertook to help the "Alliance" maintain and enlarge the institution. The student body increased to 800, and today with teachers, instructors, and other staff, there are more than a thousand people in residence. Students may choose either a religious

The Miqwe Yisrael Agricultural School was established in 1870, as an educational facility of the Alliance Israelite Universelle of Paris. Its founder was Yaakov (Charles) Netter. He had toured the land of Israel, met its Jewish residents (then concentrated in Jerusalem, Zefat, and Tiberias), seen their poverty, and heard them speak of wishing to change their way of life. In the report he sent to Paris, Netter consequently proposed the establishment of an agricultural school where Jews could learn a new way of life. Upon completion of their studies, they would settle on land purchased for them, thus setting up Jewish farm communities. When his proposal was accepted, Netter applied to the Sultan of Turkey, who assigned 2400

dunams (= 600 acres) for the purpose of establishing an agricultural school.

Netter began working, and gathered round him a group of people who helped put up the first buildings, plant the vineyards, and cultivate the fields. It was one of those early helpers who suggested the name "Miqwe Yisrael", which combines the connotation of a Jewish reservoir with the idea of purification in preparation for a new life.

Ten pupils, most of them orphans, were the beginning of the school which was designed to accommodate 30 to 40 boys, and teach them agriculture and other crafts. Netter soon succeeded in attracting additional pupils, and the institution developed,

or a general course. The school's 3500-dunam (= 875-acre) farm includes orange groves, orchards of sub-tropical and deciduous fruit, a vineyard, field crops, cows, sheep, chickens, bees, and flowers, as well as a plant nursery — all managed and maintained by the instructors and students themselves. Miqwe Yisrael students gain an extensive knowledge of agricultural science, and also complete the official general studies program which prepares them for the Matriculation Examination. Many Miqwe Yisrael graduates form "Farm & Fight" (Nahal) units which eventually turn into permanent settlements; others return to their native villages, taking home with them the modern agricultural know-how which they have learned at the school.

In addition to studies and farm work, the Miqwe Yisrael program includes a rich social and cultural life which gives young people an appreciation for humanitarian and national values. The dormitories, cultural hall, auditorium, and sports fields of Miqwe Yisrael — along with its gardens, paths, and shady groves — make it a pleasant home for all who live there, providing the pupils with an education and a varied and meaningful cultural life until they emerge as adult citizens of Israel.